

Vandmiljø og kvælstof

L&F's hovedbudskaber

- Det er positivt, at fokus på at nå kvælstofmålene lægges på de kollektive virkemidler/arealomlægning, og at indsatserne drives lokalt, gennem de lokale treparter. L&F bifalder understregningen af kommunernes handlepligt i udtagningsindsatsen.
- I den politiske aftale er det besluttet, at kvælstofindsatskravet følger scenarie 1 undtaget for Bornholm. Det er problematisk, at vi skal forfølge strengere miljøkrav end vores nabolande, men afgørende, at en ny interkalibrering skal forfølges. Lykkes det ikke, går vi tilbage til scenarie 3.
- Det er positivt, at den målrettede regulering udfases i takt med arealomlægning og indfrielse af kvælstofmål. Dog vil der i en periode også kunne skrues op for reguleringen, men med et loft.
- For ekstensiverede arealer og arealer under omlægning kræves der ikke kompenserende markregulering, selvom endelig arealomlægning ikke er gennemført i 2027.
- L&F finder det positivt, at det af den politiske aftale fremgår, at kompensationen for omkostninger ved målrettet regulering differentieres efter reguleringstryk.
- Et loft for regulering, kombineret med en differentieret kompensationsordning, forventes at modvirke at jordværdierne trykkes af midlertidig øget regulering.
- Tidspunktet for målfrielse af vandrammedirektivet og niveauet for miljøgaranti frem til og med 2030 - herunder kvælstofreguleringsniveau - er forligsbundet.

Indsatserne for at genoprette et sundt vandmiljø skal indføres hurtigt, og fokus er på at nå mål gennem en grundlæggende arealomlægning med et lokalt udgangspunkt. I de mest udfordrede områder skal kystvandråd kvalificere vandplanerne, ligesom der i disse områder kan blive tale om yderligere regulering på marken, statslige opkøb og ekspropriering.

Der stilles skærpede krav til spildevandsrensning, ligesom betydningen af påvirkning fra hele Østersøområdet anerkendes.

Indsatskrav og udledning fra andre lande

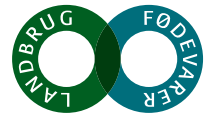
Med den politiske aftale er det blevet besluttet at følge kvælstofindsatskravet i det såkaldte scenarie 1. Undtaget her er Bornholm, hvor scenarie 3 gælder. Det betyder et indsatskrav på samlet 13.780 tons kvælstof. Der skal straks indgås aftale med Sverige og Tyskland om at lave en ny interkalibrering, så vi igen kan få fælles miljømål i nabovandområder. Er en sådan aftale ikke indgået i 2028, vil scenarie 3 ligge til grund for indsatskravene fra 2029 og frem.

L&F glæder sig over, at regeringen nu har øget fokus på at sikre, at nabolande også foretager nødvendige kvælstofreduktioner mhp. at genskabe vandmiljøet i de åbne vandområder. Med "interkalibreringsgarantien" i 2029, og med undtagelsen fra scenarie 1 for Bornholm, er der en anerkendelse af betydningen af udenlandske tilførsler.

Hovedansvar til kommuner

Ved udgangen af 2025 skal der i alle berørte kommuner foreligge en plan for, hvordan de krævede kvælstofreduktioner opnås. Planen lægges af "lokale treparter" (tidligere kaldt vandoplandsstyrergrupper) med deltagelse af kommune, lodsejere og andre relevante interessenter. Der er afsat midler til flere udtagningskonsulenter for at understøtte indsatsen.

Det er glædeligt, at kommunernes handlepligt nu står eksplicit i aftalen.

Skærpet miljøgaranti

I de oplande, hvor kvælstofmål ikke er nået på baggrund af omlægningsplanerne, som opgjort medio 2026, vil den målrettede regulering blive øget for at sikre målopfyldelse. Dette gælder også for merindsatskravet i scenarie 1 i forhold til scenarie 3. Dog alle steder højest op til braklægningspunktet.

Regulering på marken er midlertidig og skal udfases hurtigst muligt i takt med arealomlægning, hvilket L&F finder nødvendigt og positivt, så der kan produceres effektivt på de marker, der ikke omlægges.

Målrettet regulering i særligt udfordrede områder

I nogle områder ("særligt udfordrede" og "akutte" områder samt merindsatsbehovet i områder berørt af scenarievalg) vil indsatsbehovet være så stort, at øget regulering kan iværksættes, op til braklægningspunktet, hvis reduktionsmål ikke er nået med arealomlægning. I disse områder effektueres den skærpede miljøgaranti i 2027 under den nye reguleringsmodel, der erstatter den nuværende markregulering. Den nye reguleringsmodel vil blive baseret på nye retentionskort og blandt andet tage højde for forskelle i udledning fra forskellige afgrøder. Braklægningspunktet og principper bag modellen forventes fastlagt primo 2025.

For ekstensiverede arealer og arealer under omlægning kræves der ikke kompenserende markregulering, selvom endelig arealomlægning ikke er gennemført i 2027. Det er positivt, idet kollektive projekter er længe om at blive realiseret. Fuld arealomlægning skal ske senest 2030, og myndighederne skal yde effektiv sagsbehandling til dette, hvilket L&F længe har efterlyst.

For at nå mål i de særligt udfordrede områder kan der besluttet yderligere indsatser i form af statsligt opkøb eller midlertidig øget regulering under den nye reguleringsmodel, hvor det med den politiske aftale er besluttet at give en differentieret kompensation for omkostninger afhængig af reguleringstryk. Det finder L&F positivt.

Akutpakke 2

Med midler fra Danmarks Grønne Arealfond kan der blive opkøbt arealer med evt. tilhørende bygninger i perioden 2024-27 med henblik på at opnå målopfyldelse i 2027 i en del af de "særligt udfordrede" vandområder.

Fonden løser udfordringen med, at der hidtil ikke har kunnet ydes erstatning for bygninger på eller ved udtagne områder.

Akutpakke 3

Der iværksættes en Akutpakke 3, der fastlægger, hvordan der opnås målopfyldelse i "akutte" områder med ekstraordinære indsatskrav. Det vil inkludere øget markregulering, dog med et loft på det niveau, der i praksis ville have ført til braklægning. Hvis udtagning i nødvendigt omfang ikke lykkes med frivillige indsatser, skal der træffes politisk beslutning om målopfyldelse som kan indebære øget regulering, opkøb eller ekspropriering. Der kan også indgå dialog med nabolande eller anden supplerende afklaring af indsatsbehov.

Kystvandråd

Der oprettes kystvandråd i alle hovedvandoplande med "særligt udfordrede" vandområder, i alt op til 18 kystvandråd. Kystvandrådene kan komme med forslag til målopfyldelse og efterprøve forhold i vandplanerne for det lokale område, parallelt med de lokale treparters arbejde.

Det er meget positivt, og var et stort ønske fra L&F, at der oprettes flere kystvandråd.

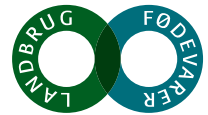
De nuværende kystvandråd oplevede imidlertid et stort tidspres, og nye kystvandråd vil ikke få meget længere tid til at gennemføre lokale analyser.

Ekstensivering

En ny ordning for permanent ekstensivering af jord er åbnet. Jorden tinglyses med en pligt for lodsejer til at lade den indgå i senere udtagningsprojekter som f.eks. vådområder. En lignende ordning for midlertidig ekstensivering skal være klar inden 2027.

Faktaark - Grøn Trepert

20. november 2024

Genbesøg i særligt udfordrede vandområder

Kvælstofindsatsen genbesøges i 2026. Hvis der ikke er opnået tilsagn til tilstrækkelig ekstensivering og udtagning til at nå kvælstofmål, skal der træffes beslutning om, hvordan målene nås.

I særligt udfordrede områder sikres målopfyldelse først senest 2030.

Spildevandsindsatser

Øget spildevandsrensning skal nedbringe næringsstofudledningen i områder med et indsatsbehov.

Særligt i vandområder med kort opholdstid vil det betyde en reduceret belastning i de følsomme forårs- og sommermåneder.

Samtidig ændres spildevandsafgiften, så der nu endeligt kommer afgift på også at udlede urensset spildevand og ikke kun rensset. Begge dele ser L&F som meget positive.

Dog udestår en indsats for monitorering af overløbene, så den nye afgift kan opkræves så præcist som muligt.